

638.

**ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 27 października 1933 r.

o izbach rzemieślniczych i ich związku.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Pre-

zydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249) postanawiam co następuje:

I. Izby Rzemieślnicze.

Art. 1. (1) Ustanawia się izby rzemieślnicze, jako stałą reprezentację gospodarczych i zawodowych interesów rzemiosła.

(2) Izby rzemieślnicze są instytucjami samorządu gospodarczego i osobami prawa publicznego.

(3) Językiem urzędowym izb jest język polski.

Art. 2. (1) Minister Przemysłu i Handlu ustala w drodze rozporządzenia granice okręgów i siedziby izb rzemieślniczych, jak również, po wysłuchaniu opinii związku izb rzemieślniczych, znosi je oraz dokonywa zmiany granic i siedzib izb.

(2) W przypadku zmiany granic izby lub ich zniesienia Minister Przemysłu i Handlu wydaje odpowiednie zarządzenia o rozdziale lub przekazaniu majątku izby, jak również określa w jakiej liczbie i którzy radcowie przechodzą do izb o okręgach powiększonych.

Art. 3. (1) Do zakresu działania izb rzemieślniczych należy:

1) współdziałanie z władzami państwowymi w sprawach, dotyczących interesów rzemiosła przez udzielanie informacji i wydawanie opinii;

2) przedstawianie władzom państwowym i samorządowym życzeń i wniosków, dotyczących interesów rzemiosła;

3) popieranie instytucji badawczych, muzeów, wystaw, pokazów, jarmarków rzemieślniczych, biur informacyjnych;

4) popieranie szkół rzemieślniczych oraz przyczynianie się w inny sposób do podniesienia sprawności zawodowej rzemieślników mistrzów - majstrów, czeladników i terminatorów;

5) wyznaczanie osób, powołanych do wydawania opinii, wymagających wiarogodności i znajomości w zakresie przedmiotów, mających znaczenie dla rzemiosła;

6) przedstawianie kandydatów w przypadkach, w których udział reprezentantów rzemiosła przewidują obowiązujące przepisy na stanowiska sędziów handlowych, członków rad państwowych, komisji szacunkowych i t. p.;

7) wydawanie opinii oraz zaświadczeń o istniejących zwyczajach w rzemiosle;

8) tworzenie sądów polubownych do rozstrzygnięcia sporów, wynikłych ze stosunków zawodowych między rzemieślnikami, którzy nie należą do zrzeszeń rzemieślniczych, lub należą do zrzeszeń, których statuty nie przewidują sądów polubownych;

9) zbieranie danych statystycznych, dotyczących rzemiosła;

10) wydawanie przepisów i zarządzeń, regulujących sprawy terminatorskie w myśl postanowień prawa przemysłowego, i czuwanie nad ich wykonaniem;

11) tworzenie komisji egzaminacyjnych czeladniczych i mistrzowskich w myśl postanowień prawa przemysłowego;

12) współdziałanie ze związkiem izb rzemieślniczych i z rzemieślniczymi związkami gospodarczymi w spełnianiu ich zadań.

(2) Izby rzemieślnicze spełniają nadto inne czynności i zadania w zleconym zakresie działania, przekazane im ustawami i rozporządzeniami ministrów.

Art. 4. (1) Izba rzemieślnicza składa się z radców w 3/5 częściach wybranych przez rzemieślników i w 2/5 powołanych przez Ministra Przemysłu i Handlu (art. 6 ust. 1).

(2) Ogólna liczba radców każdej izby powinna być podzielna przez 5.

(3) Czynne prawo wyborcze posiadają rzemieślnicy bez różnicy płci, pełnoletni, obywatele polscy, nieograniczeni w prawach i wykonywujący samodzielnie rzemiosło na podstawie karty rzemieślniczej co najmniej trzy lata bezpośrednio przed rozpisanem wyborów w okręgu danej izby rzemieślniczej. Osoby prawne są zastępowane przez osoby fizyczne, posiadające uzdolnienie zawodowe, wymagane przez ustawę przemysłową przy wydawaniu karty rzemieślniczej.

(4) Biernie prawo wyborcze posiadają rzemieślnicy, mający czynne prawo wyborcze i ukończonych 30 lat życia.

(5) Nie posiadają czynnego i biernego prawa wyborczego, a posiadane tracą, osoby skazane prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwa, pociągające za sobą utratę bądź praw publicznych, bądź obywatelskich praw honorowych, bądź też prawa wykonywania zawodu.

(6) Wszczęcie przeciwko radcy izby postępowania karno - sądowego może pociągnąć za sobą zawieszenie go przez właściwego wojewodę w czynnościach radcy.

Art. 5. (1) Radcowie izby oraz ich zastępcy są wybierani na lat 5. Na takiż okres czasu powołani są przez Ministra Przemysłu i Handlu radcowie, niepodlegający wyborowi. Do okresu pięcioletniego nie wlicza się roku niepełnego.

(2) Radcowie izby pełnią swoje obowiązki po upływie kadencji do czasu zwołania pierwszego zebrania nowo - wybranych i powołanych przez Ministra Przemysłu i Handlu radców izby.

(3) Zastępca wchodzi w prawa i obowiązki radcy izby na czas jego choroby, lub zawieszenia w czynnościach, zaś na stałe w razie utraty mandatu.

(4) Ustupujący radcowie oraz ich zastępcy tak z wyboru, jak i powołani, mogą być ponownie wybierani, względnie powołani.

Art. 6. (1) Radcowie nie pochodzący z wyborów powoływani są przez Ministra Przemysłu i Handlu w liczbie trzech z pośród osób zasłużonych dla rzemiosła, a pozostali z pośród rzemieślników, mających kwalifikacje określone w art. 4 ust. 3 i 4 z tą zmianą, iż trzyletnie wykonywanie rzemiosła w okręgu danej izby nie jest wymagane.

(2) Wybory radców izby rzemieślniczej oraz ich zastępców są przeprowadzane listami kandydatów, reprezentujących zawodowe interesy rzemiosła, w kolejności największej liczby przedstawicieli po-

szczególnych zawodów rzemieślniczych w każdym obwodzie wyborczym okręgu izby rzemieślniczej.

(3) Minister Przemysłu i Handlu wyda w drodze rozporządzenia ordynację wyborczą, w której ustali zasady podziału okręgu izby na obwody wyborcze, określi sposób i tok tworzenia list kandydatów i wyborców, tudzież postępowania wyborczego, ustali zasady tworzenia komisji wyborczych oraz określi władze, powołane do rozstrzygania o ważności list i ważności wyborów.

Art. 7. Termin wyborów do izby rzemieślniczej wyznacza Minister Przemysłu i Handlu; wybory przeprowadzają wojewodowie, właściwi dla danych obwodów wyborczych (w m. st. Warszawie — Komisarz Rządu).

Art. 8. Po przeprowadzeniu wyborów, Minister Przemysłu i Handlu wyznacza dzień, godzinę i miejsce otwarcia izby rzemieślniczej; otwarcia izby dokonywa wojewoda, właściwy dla miejsca siedziby danej izby (w m. st. Warszawie Komisarz Rządu) lub jego przedstawiciel.

Art. 9. (1) Zebranie radców izby rzemieślniczej wybiera zwyczajną większością głosów w głosowaniu tajnym trzech kandydatów, w miarę możliwości z wykształceniem prawniczym, na dyrektora izby. Minister Przemysłu i Handlu zatwierdza jednego z kandydatów na stanowisko dyrektora izby.

(2) Dyrektor jest odpowiedzialnym szefem biura izby, oraz kieruje pracą przygotowawczą i wykonawczą w sprawach, wynikających z zakresu działania izby.

(3) Minister może zwolnić dyrektora po wysłuchaniu zarządu izby. Umowa, zawarta z dyrektorem, podlega zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 10. (1) Izba rzemieślnicza może nabywać i zbywać majątek ruchomy i nieruchomy, zawierać wszelkiego rodzaju umowy, oraz pozywać i być pozywaną.

(2) Za zobowiązania izba odpowiada swoim majątkiem.

Art. 11. (1) Fundusze izby mogą być przeznaczone tylko do spełniania zadań, określonych rozporządzeniem niniejszem lub statutem izby, i na pokrycie kosztów zarządu izby.

(2) Izba może pobierać opłaty za korzystanie z jej urzędzeń, udzielanie porad oraz za inne czynności, wynikające z zadań i zakresu działania izby, a służące interesom rzemieślników.

(3) Fundusze izby, które nie są przeznaczone na pokrywanie bieżących wydatków, należy lokować w sposób przepisany dla lokat posiadających bezpieczeństwo prawne. W przypadkach zasługujących na uwzględnienie, może Minister Przemysłu i Handlu zezwolić czasowo na inny sposób lokaty.

Art. 12. (1) Zebranie radców izby rzemieślniczej uchwała na każdy rok budżet i przedstawia go do zatwierdzenia Ministrowi Przemysłu i Handlu w terminie przezeń ustalonym. Budżet przedstawiany

jest za pośrednictwem wojewody, właściwego dla miejsca siedziby izby (w m. st. Warszawie — Komisarza Rządu), który opatruje go swym wnioskiem.

(2) Preliminowaną w budżecie izby sumę wydatków w części, która nie znajduje pokrycia w samoistnych dochodach izby, pokrywa się z dodatku do świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych, przewidzianego w ustawie o państwowym podatku przemysłowym. Wysokość procentową tego dodatku na rzecz izby rzemieślniczej, lub oznaczenie kategorii świadectw przemysłowych, od których dodatek ma przyspać na rzecz izby rzemieślniczej, ustala Minister Przemysłu i Handlu stosownie do postanowień ustawy o państwowym podatku przemysłowym. Urzędy skarbowe dostarczają izbie rzemieślniczej na jej żądanie, za zwrotem kosztów, danych o dokonanych wymiarze podatku przemysłowego i o późniejszych w nich zmianach.

(3) Jeżeli dodatek do państwowego podatku przemysłowego nie pokrywa całkowicie różnicy między preliminowaną w budżecie izby rzemieślniczej sumą wydatków, a sumą samoistnych dochodów, — wówczas mają zastosowanie postanowienia ustawy z dnia 7 listopada 1931 r. o zasilaniu funduszy izb rzemieślniczych (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 809).

(4) Izby rzemieślnicze zwolnione są od wszelkich podatków i opłat w tym samym zakresie i w tych samych przypadkach, w jakich obowiązujące ustawy przewidują to w stosunku do związków samorządu terytorjalnego.

Art. 13. (1) Izba uchwała na plenarnem zebraniu statut służbowy pracowników izby, który podlega zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu.

(2) Statut służbowy ustala warunki powoływania i zwalniania pracowników, tudzież odpowiedzialność oraz obowiązki i prawa zarówno dyrektora jak i pracowników.

(3) Dyrektor i pracownicy biura izby rzemieślniczej podlegają przepisom o ubezpieczeniach społecznych.

Art. 14. Minister Przemysłu i Handlu sprawuje nadzór nad izbami rzemieślniczymi.

Art. 15. (1) Minister Przemysłu i Handlu może rozwiązać izbę rzemieślniczą, jeżeli działalność jej jest niezgodna z obowiązującymi przepisami prawnymi lub zagraża interesowi publicznemu, albo też jeżeli izba mimo wezwania władzy nadzorczej zaniedbuje spełniania swych zadań.

(2) Minister Przemysłu i Handlu może również rozwiązać izbę rzemieślniczą w razie wcielenia okręgu jednej izby do drugiej lub w razie zmiany granic jej okręgu.

(3) Jednocześnie z rozwiązaniem izby Minister Przemysłu i Handlu ustanawia tymczasowy zarząd. Tymczasowemu zarządowi przysługują uprawnienia zarówno pełnego zebrania radców izby, jak i jej zarządu.

(4) Minister Przemysłu i Handlu wyznacza termin nowych wyborów.

Art. 16. (1) Minister Przemysłu i Handlu nadaje statut każdej izbie rzemieślniczej.

- (2) Statut powinien ustalać:
- 1) nazwę, miejsce siedziby izby i granice terenu działania;
 - 2) szczegółowy zakres działania;
 - 3) liczbę i charakter radców izby oraz ich zastępców, czas trwania ich kadencji;
 - 4) podział okręgu izby na obwody wyborcze, tudzież bliższe szczegóły, dotyczące postępowania wyborczego;
 - 5) liczbę członków zarządu izby, oraz sposób ich wyboru;
 - 6) prawa i obowiązki radców izby, oraz członków zarządu i komisji;
 - 7) Zakres działania zebrania radców izby;
 - 8) zakres działania zarządu i dyrektora izby;
 - 9) sposób prawnego reprezentowania izby;
 - 10) sposób zwoływania zebrań radców izby, zarządu i komisji, oraz warunki prawomocności ich uchwał;
 - 11) sposób wykonywania nadzoru nad izbą;
 - 12) sposób wydawania regulaminów komisji egzaminacyjnych, czeladniczych i mistrzowskich.
- Nadto statut może zawierać inne postanowienia, związane z wypełnianiem zadań izby.
- (3) Zmiany statutu dokonywa Minister Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinii izby rzemieślniczej.

Art. 17. Poza izbami rzemieślniczymi, powstałymi na zasadzie niniejszego rozporządzenia, żadna organizacja lub instytucja, bez względu na jej charakter lub cel, nie może przybierać nazwy „Izba Rzemieślnicza”.

II. Związek izb rzemieślniczych.

Art. 18. (1) Wszystkie izby rzemieślnicze tworzą wspólną organizację pod nazwą: „Związek izb rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej” z siedzibą w m. st. Warszawie.

(2) Związek izb rzemieślniczych jest osobą prawną prawa publicznego i może nabywać i zbywać majątek ruchomy i nieruchomy, zawierać umowy oraz pozywać i być pozywanym.

(3) Językiem urzędowym Związku jest język polski.

(4) Związek izb rzemieślniczych zwolniony jest od wszelkich podatków i cpał w tym samym zakresie i w tych samych przypadkach, w jakich obowiązujące ustawy przewidują to w stosunku do związków samorządu terytorjalnego.

Art. 19. (1) Do zadań Związku izb rzemieślniczych należy:

- 1) przedstawicielstwo izb rzemieślniczych wobec władz państwowych oraz organów samorządu terytorjalnego i gospodarczego w sprawach, dotyczących ogólnych interesów rzemiosła;
- 2) współdziałanie z władzami państwowymi i z rzemieślniczymi związkami gospodarczymi w sprawach, dotyczących ogólnych interesów rzemiosła, przez udzielanie informacji, wydawanie opinii i popieranie tych związków;
- 3) składanie władzom państwowym życzeń i wniosków, dotyczących całokształtu organizacji i polityki gospodarczej rzemiosła, między innymi:
 - a) kredytu,
 - b) ceł, eksportu i importu,

- c) traktatów i konwencji międzynarodowych,
- d) komunikacji i taryf przewozowych,
- e) ustawodawstwa przemysłowego,
- f) „ społecznego,
- g) „ spółdzielczego,
- h) „ podatkowego,
- i) szkolnictwa zawodowego.

(2) Związek izb rzemieślniczych ma prawo zakładania i popierania wszelkiego rodzaju instytucji, przeznaczonych do podniesienia poziomu zawodowej oświaty rzemieślniczej i wzmocnienia produkcji rzemieślniczej.

(3) Właściwe władze rządowe będą przysyłały Związkowi izb rzemieślniczych do zaopiniowania projekty ustaw, przed skierowaniem ich na drogę obrad ustawodawczych oraz projekty rozporządzeń, mające doniosłe znaczenie dla rzemiosła, jeżeli interes publiczny lub pilność sprawy nie stanie temu na przeszkodzie.

Art. 20. Organami związku izb rzemieślniczych są:

- 1) Rada Związku;
- 2) Zarząd;
- 3) komisja rewizyjna;
- 4) dyrektor.

Art. 21. (1) Minister Przemysłu i Handlu ustala w drodze rozporządzenia liczbę członków Rady Związku, zarządu i komisji rewizyjnej oraz sposób ich powoływania.

(2) Rada Związku wybiera zwyczajną większością głosów 3 kandydatów na dyrektora Związku izb rzemieślniczych, z których jednego zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu.

(3) Minister może dyrektora zwolnić, po wysłuchaniu zarządu związku. Umowa, zawarta z dyrektorem, podlega zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu.

(4) Rada Związku uchwała statut służbowy pracowników biura Związku, przyczem stosuje się odpowiednio przepisy art. 13.

(5) Dyrektor i pracownicy biura Związku izb rzemieślniczych podlegają przepisom o ubezpieczeniach społecznych.

Art. 22. (1) Statut, nadany przez Ministra Przemysłu i Handlu, ustali organizację Związku, zakres działania jego władz, oraz sposób wykonywania nadzoru nad nim przez Ministra Przemysłu i Handlu.

(2) Zmieniać statut może tylko Minister Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinii Rady Związku.

Art. 23. (1) Budżet Związku zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu.

(2) Według zasad ustalonych przez Ministra Przemysłu i Handlu, w ponoszeniu kosztów utrzymania Związku izb rzemieślniczych, bierze udział każda izba w takiej części ogólnej sumy swych wydatków, jaką stanowi koszt utrzymania Związku w ogólnej sumie wydatków wszystkich izb. W tym celu każda izba rzemieślnicza wstawia do swego budżetu odpowiednią kwotę, która podlega wypłacie Związkowi izb po zatwierdzeniu budżetu izby.

Art. 24. Nadzór nad Związkiem izb rzemieślniczych wykonywa Minister Przemysłu i Handlu. Minister Przemysłu i Handlu może delegować swego przedstawiciela na posiedzenia Związku i jego władz.

Art. 25. Jeżeli działalność Związku jest niezgodna z obowiązującymi przepisami prawnymi lub zagraża interesowi publicznemu, albo jeżeli związek mimo wezwania władzy nadzorczej zaniedbuje spełniania swych zadań, Minister Przemysłu i Handlu może rozwiązać zarówno Radę Związku, jak i Zarząd, przyczem stosuje się odpowiednio postanowienia art. 15 ust. 3 i 4.

III. Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 26. (1) Izby rzemieślnicze, istniejące w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, działają nadal, stosując się do postanowień rozporządzenia niniejszego, w dotychczasowym składzie, do czasu ukonstytuowania się nowych izb rzemieślniczych na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego.

(2) Nowe izby rzemieślnicze przejmą wszelkie sprawy oraz majątek i zobowiązania izb dotychczasowych.

(3) Dotychczasowe statuty służbowe pracowników izb rzemieślniczych powinny być zmienione stosownie do postanowień art. 13, i w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego przedstawione Ministrowi Przemysłu i Handlu do zatwierdzenia.

Art. 27. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Art. 28. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy w sprawach uregulowanych rozporządzeniem niniejszym, a w szczególności postanowienia art. 168 — 194 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 463).

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Wyznań
Religijnych i Oświecenia Publicznego:

J. Jędrzejewicz

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Skarbu: *Wł. Zowadzki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Nakoniecznikow - Kluhowski

Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki*

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*

Minister Poczty i Telegrafów: *Kaliński*